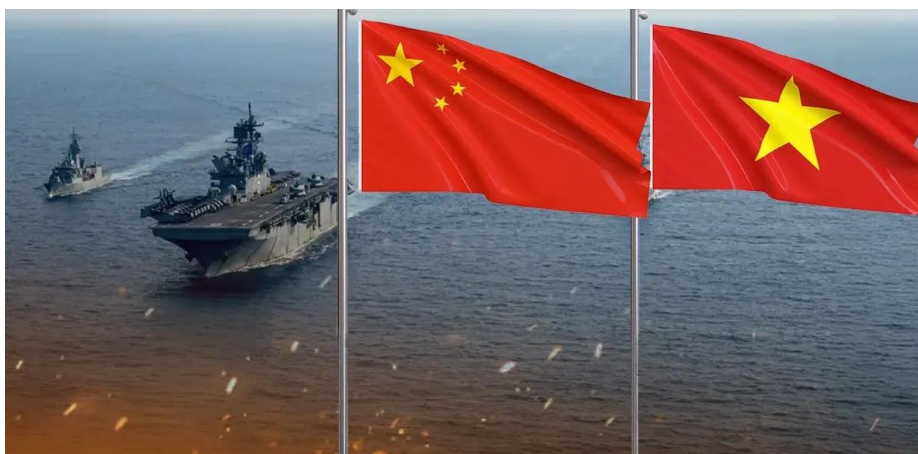

ประเด็น ยุทธศาสตร์ ฉบับที่ A38	4 ส.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ยุทธศาสตร์ จีน	การซ้อมรบจีน – เวียดนามครั้งแรกกับการสร้างสมดุลหลากหลายมิติ	
ประเด็นสำคัญ	- สาเหตุของการเตรียมซ้อมรบร่วม - ลักษณะการดำเนินการซ้อมรบ - ผลกระทบจากการซ้อมรบจีน-เวียดนาม ต่ออาเซียน	

ได้มีรายงานข่าวว่าประเทศจีนและเวียดนามกำลังเตรียมการจัดการซ้อมรบร่วมทางทหาร ซึ่งนับเป็นการเคลื่อนไหวที่น่าสนใจในบริบทความสัมพันธ์ระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาว่าทั้งสองประเทศมีประวัติความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ในอดีต การตัดสินใจซ้อมรบร่วมจึงสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์และการสร้างสมดุลใหม่ในภูมิภาค

กระทรวงกลาโหมจีนระบุ ว่าเป็นการฝึกซ้อมร่วมครั้งแรกระหว่างกองทัพจีนและเวียดนาม ภายใต้ธีม **ฝึกลาดตระเวนร่วมชายแดน** ซึ่งการฝึกซ้อมนี้จะ “กระชับความร่วมมือเชิงปฏิบัติระหว่างกองทัพของสองประเทศให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น” โดยที่ผ่านมา จีนและเวียดนามเคยลาดตระเวนร่วมทางทะเลมาแล้ว แต่การฝึกซ้อมที่กำลังจะเกิดขึ้นนี้จะถือเป็นการฝึกซ้อม ในรูปแบบดังกล่าวเป็นครั้งแรกของกองทัพของสองประเทศ

ทั้งนี้ แม้จะมีความขัดแย้งเรื่องดินแดน แต่ความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างสองประเทศเพื่อนบ้านที่ปกครองโดยรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์กลับแน่นแฟ้นขึ้นในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา ในขณะที่จีนและเวียดนามต่างกำลังหาทางรับมือกับสงครามภาษีของสหรัฐฯ

เวียดนาม ซึ่งเกินดุลการค้ากับสหรัฐฯ มากเป็นอันดับสามของโลกเมื่อปีที่แล้ว กำลังพยายามโน้มน้าวให้สหรัฐฯ ลดภาษีลงอีก โดยมีรายงานว่า รัฐบาลเวียดนามแสดงความประหลาดใจและผิดหวังต่อการที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ประกาศเรียกเก็บภาษีศุลกากรในอัตรา 20% ต่อเวียดนามเมื่อวันที่ 2 ก.ค. เนื่องจากเวียดนามคาด

ว่าจะได้รับอัตราภาษีที่ต่ำกว่าระดับดังกล่าว หลังจากที่ยอมเปิดตลาดเสรีให้สหรัฐฯ สามารถส่งออกสินค้ามายังเวียดนามแบบปลอดภาษี (0%)

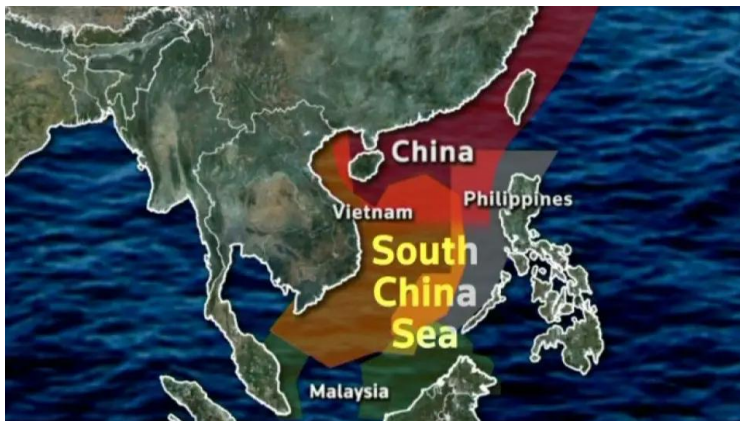
ขณะเดียวกัน เวียดนามพยายามสร้างสมดุลความสัมพันธ์กับจีน ซึ่งเป็นคู่ค้ารายใหญ่ที่สุดของเวียดนาม โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เรียกร้องให้เวียดนามร่วมมือกันต่อต้าน “การรังแกฝ่ายเดียว” ระหว่างการเยือนเวียดนามเมื่อเดือน เม.ย. ที่ผ่านมา ในโอกาสครบรอบ 75 ปีความสัมพันธ์ทางการทูตจีน-เวียดนามในปี

สาเหตุของการเตรียมข้อรบร่วม

1. ลดความตึงเครียดในทะเลจีนใต้

แม้จีนและเวียดนามจะมีข้อพิพาททางทะเลกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในประเด็นหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ แต่การข้อรบร่วมในครั้งนี้อาจเป็นความพยายามในการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน และแสดงจุดยืนร่วมกันในประเด็นความมั่นคงในภูมิภาค

2. ตอบโต้การขยายอิทธิพลของสหรัฐฯ และพันธมิตรในภูมิภาค

สหรัฐฯ ได้มีบทบาทมากขึ้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก รวมถึงการทำข้อตกลงด้านความมั่นคงกับหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย การข้อรบร่วมของจีน-เวียดนามอาจเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ว่า ประเทศในภูมิภาคสามารถจัดการความมั่นคงด้วยตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งต่างชาติมากเกินไป

3. การสร้างภาพลักษณ์ของความร่วมมือ

จีนพยายามผลักดันแนวคิด “ความมั่นคงร่วมกันในภูมิภาค” และการข้อรบร่วมกับประเทศที่มีข้อพิพาทกันอย่างเวียดนาม อาจเป็นวิธีการแสดงให้เห็นว่า จีนสามารถทำงานร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านได้ภายใต้กรอบแห่งความเข้าใจและผลประโยชน์ร่วมกัน

ลักษณะการดำเนินการข้อรบ

ข้อมูลเบื้องต้นระบุว่า การข้อรบร่วมน่าจะมีลักษณะของการฝึกปฏิบัติการด้านความมั่นคงทางทะเล เช่น การค้นหาและกู้ภัย, การต่อต้านการก่อการร้าย, การรักษาความปลอดภัยในเส้นทางเดินเรือ ซึ่งทั้งหมดนี้เน้นที่ความร่วมมือด้านมนุษยธรรมและความมั่นคงเชิงป้องกัน ไม่ใช่เชิงรุก

นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ว่า การข้อรบจะใช้พื้นที่ใกล้เขตแดนทะเลจีนใต้ตอนเหนือ ซึ่งอยู่ใกล้กับเวียดนามมากกว่าบริเวณที่มีข้อพิพาทรุนแรง

ผลกระทบจากการซื้อทรัพย์สิน-เวียดนาม ต่ออาเซียน

1. สั่นคลอนความเป็นเอกภาพของอาเซียน

ความร่วมมือทางทหารระหว่างจีนกับเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกอาเซียน อาจสร้างแรงกดดันต่อชาติสมาชิกอื่น โดยเฉพาะประเทศที่มีข้อพิพาทกับจีน เช่น ฟิลิปปินส์ หรือมาเลเซีย ที่อาจมองว่าเวียดนามกำลังเอนเอียงไปทางจีน ส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจภายในกลุ่ม และบ่อนทำลายการมีจุดยืนร่วมกันในประเด็นทะเลจีนใต้

2. กดดันประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหรัฐฯ

ประเทศอาเซียนบางประเทศ เช่น สิงคโปร์ หรือฟิลิปปินส์ ที่มีความร่วมมือทางทหารกับสหรัฐฯ อาจรู้สึกถูกคุกคามหรือล้อมรอบจากอิทธิพลจีน ส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านความมั่นคงในภูมิภาคมากขึ้น

3. เปลี่ยนดุลอำนาจในภูมิภาค

หากเวียดนามพัฒนาความสัมพันธ์ทางทหารกับจีนอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้ประเทศอื่นๆ ต้องปรับจุดยืนใหม่ โดยเฉพาะอินโดนีเซียและไทย ที่พยายามรักษาความสมดุลระหว่างมหาอำนาจ

ผลกระทบต่อ สหรัฐอเมริกา

1. ลดอิทธิพลของสหรัฐฯ ในเวียดนาม สหรัฐฯ เคยพยายามสร้างพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์กับเวียดนาม โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงทะเล แต่การที่เวียดนามจับมือกับจีนในการซื้อเรือ อาจบ่งชี้ว่าเวียดนามกำลังใช้ “นโยบายสมดุล” หันมาเจรจากับจีนเพื่อลดความตึงเครียด และลดการพึ่งพาสหรัฐฯ

2. ทำลายยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ ยุทธศาสตร์หลักของสหรัฐฯ คือการรวมกลุ่มพันธมิตรในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เพื่อสกัดอิทธิพลของจีน การที่จีนสามารถดึงเวียดนามมาซื้อเรือร่วมกัน ถือเป็นความท้าทายต่อยุทธศาสตร์ดังกล่าว อาจกระตุ้นให้สหรัฐฯ ต้องเพิ่มบทบาททางทหารในฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และได้หวันมากขึ้น

3. เสี่ยงต่อการเกิด “สงครามตัวแทน” (Proxy Competition) หากเวียดนามขยับใกล้ชิดจีนมากขึ้น ขณะที่ฟิลิปปินส์ขยับใกล้ชิดสหรัฐฯ อาจทำให้ภูมิภาคกลายเป็นสนามแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ของสองมหาอำนาจ ความตึงเครียดเช่นนี้อาจนำไปสู่การขยายงบประมาณกลาโหม และทำให้เกิดความไม่มั่นคงในระยะยาว

ผลกระทบต่อประเทศไทย

1. เสริมบทบาทไทยในอาเซียน

การซื้อเรือของจีน-เวียดนามอาจกระตุ้นให้ประเทศอื่นในภูมิภาค รวมถึงไทย ต้องมีบทบาทในการรักษาสมดุลระหว่างมหาอำนาจ ไทยในฐานะสมาชิกอาเซียนอาจต้องเพิ่มบทบาทในเวทีความมั่นคงพหุภาคี เพื่อรักษาสมดุลในภูมิภาคและหลีกเลี่ยงการเลือกข้าง

2. ความระมัดระวังด้านความมั่นคงชายแดนและทะเล

หากการซ้อมรบของจีน-เวียดนามขยายบทบาทหรือพื้นที่ฝึก อาจส่งผลให้ไทยต้องจับตามองสถานการณ์มากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ทะเลอันดามันและอ่าวไทย ซึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือสำคัญทางเศรษฐกิจ

3. โอกาสและแรงกดดันในด้านความร่วมมือทางทหาร

ประเทศไทยอาจถูกคาดหวังหรือกดดันให้มีความร่วมมือทางทหารกับประเทศใดประเทศหนึ่งในภูมิภาคมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจีน หรือสหรัฐฯ ซึ่งอาจทำให้ไทยต้องรักษานโยบาย "เป็นกลาง" อย่างระมัดระวังมากขึ้นในเวทีภูมิรัฐศาสตร์

การซ้อมรบร่วมระหว่าง จีน-เวียดนาม ไม่ใช่เพียงกิจกรรมความมั่นคงธรรมดา แต่เป็นการเคลื่อนไหวทางยุทธศาสตร์ ที่มีผลกระทบในวงกว้าง ประเทศไทยในฐานะประเทศอาเซียน จึงควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และคงนโยบาย “ความเป็นกลางเชิงสร้างสรรค์” เพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติและไม่ตกอยู่ในเกมมหาอำนาจ ถือเป็นสัญญาณสำคัญของการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งแม้จะดูเป็นความร่วมมือที่มีเจตนาดี แต่ก็แฝงด้วยนัยทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ซับซ้อน ประเทศไทยในฐานะรัฐในภูมิภาคจึงต้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด ปรับนโยบายต่างประเทศให้สมดุล และคงความยืดหยุ่นในความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจต่างๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติในระยะยาว

พ.อ.สุเทพ ยั่งยืน

อจ.เอก.สมย.วทบ.

อ้างอิง

1. <https://www.infoquest.co.th/2025/514204>
2. <https://www.prachachat.net/world-news/news-1848699>
3. <https://www.bangkokbiznews.com/world/1190443>